

Motion om att placera vertikala planteringar i Stockholm stad

Motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige där de föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att staden ska utreda och plantera vertikala planteringar/artificiella träd. I motionen framförs att Stockholm kan vara en bra plats för att testa vertikala planteringar/artificiella träd. I motionen framförs även att dessa har bättre uppsugningsförmåga av luftföroreningar än vanliga träd, de ger ett tillskott till stadsmiljön samtidigt som de bidrar till att sänka temperaturen i takt med att somrarna blir allt varmare.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Innovationsföretagen, och Teknikföretagen.

Stockholms Stadshus AB har underremitterat remissen till AB Familjebostäder, AB Stockholmhem, AB Svenska bostäder, Micasa och SISAB.

Stadsbyggnadsnämnden, Innovationsföretagen och Teknikföretagen har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att fortsatta åtgärder vid källan för att åstadkomma förbättrad luftkvalitet, satsningar på mångfunktionella gröna ytor och trädplanteringar är fortsatt prioriterade åtgärder för att skapa en hälsosam miljö för stockholmarna.

Exploateringsnämnden ställer sig positiva till att möjligheten utreds men påpekar att denna typ av planteringar är utmanande ur ett drift- och underhållsperspektiv.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiv till stadens initiativ för att förbättra luftkvaliteten men anför att artificiella träd har begränsad effekt på föroreningsnivåer eftersom bara en liten del av luften passerar genom dem.

Trafiknämnden anser att idén om artificiella träd är intressant men har frågor och farhågor som behöver klarläggas, inklusive deras effektivitet i luftrening och underhåll. De anser att artificiella träd kan fungera som ett komplement där naturliga träd inte kan planteras, men de kan inte ersätta riktiga träd med deras ekosystemtjänster.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd stödjer åtgärder för att förbättra luftkvaliteten i Stockholm och ser artificiella träd som ett komplement där naturliga träd inte kan planteras, men betonar att de inte kan ersätta riktiga träd.

Södermalms stadsdelsnämnd ser potential i artificiella träd som ett alternativ där naturliga träd inte kan planteras, men betonar att dessa inte kan ersätta riktiga träd på grund av deras unika ekosystemtjänster. Vidare framför de frågor angående effektiviteten och underhåll av mossan som används för luftrening, samt hur placeringen påverkar trygghet och miljö.

Stockholms Stadshus AB anser att vertikala planteringar är kostsamma och har begränsad positiv effekt på biologisk mångfald.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag delar motionärernas oro för luftkvaliteten och de allvarliga hälsorisker som luftburna partiklar medför och välkomnar därför att de lyfter behovet av att vidta ytterligare åtgärder.

För att förbättra luftkvaliteten har kommunfullmäktige i stadens budget för 2024 gett i uppdrag till trafiknämnden att påbörja genomförandet av åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet kan nås. Det är huvudsakligen på detta sätt, genom att arbeta strategiskt med att minska utsläppen av partiklar, som vi kan göra stora miljö- och hälsovinster. Därtill inför staden miljözon klass 3 vid årsskiftet, vilket är en mycket viktig åtgärd för att förbättra luftkvaliteten och värna människors hälsa.

Vertikala planteringar är intressanta som åtgärd och kan ha en positiv inverkan på buller samt främja den biologiska mångfalden. I dagsläget kan de dock inte ersätta de ekosystemtjänster som träd skapar vad gäller luftkvalitet. Som remissinstanserna anför är kostnaden också hög i förhållande till vinsten.

Bilaga

Motion om att placera vertikala planteringar i Stockholm stad, d.nr. KS 2024/611-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att tillsätta en utredning om artificiella träds effekt mot luftföroreningar i Stockholm stad.
3. Att därutöver anföra

Liberalerna välkomnar att förvaltningarna delar vår uppfattning om värdet av att testa nya innovativa lösningar för att minska stadens luftföroreningar. Vi noterar svaret om artificiella träds eventuella kostnader och efterfrågar en mer djupgående utredning av dess effekt för att därigenom få ett bättre beslutsunderlag.

Liberalerna anser att Stockholm stad ska vara en kommun som uppmanar till innovativa lösningar för de miljöproblem vi ställs inför. Genom samarbetsavtal med näringslivet kan staden få ner kostnaderna för både investeringar och underhåll samtidigt som vi får tillstånd ny grön innovation i vår stad.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 4 december 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att Stockholm kan vara en bra plats för att testa vertikala planteringar/artificiella träd. I motionen framförs även att dessa har bättre uppsugningsförmåga av luftföroreningar än vanliga träd per upptagen yta och ger ett intressant och innovativt tillskott till stadsmiljön samtidigt som de bidrar till att sänka temperaturen i takt med att somrarna blir allt varmare. Vertikala planteringar, så kallade artificiella träd, finns installerade i städer såsom Oslo, London och Berlin.

I motionen föreslås därför att kommunfullmäktige beslutar om att staden ska utreda och plantera vertikala planteringar/artificiella träd.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, innovationsföretagen och Teknikföretagen.

Stockholms Stadshus AB har underremitterat remissen till AB Familjebostäder, AB Stockholmhem, AB Svenska bostäder, Micasa och SISAB.

Stadsbyggnadsnämnden, innovationsföretagen och Teknikföretagen har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 och 2025 framgår att stadens nämnder och bolag ska arbeta för ett klimatanpassat Stockholm och att gröna ytor ska planeras in, träd ska planeras i stadsmiljön samt att luftkvalitet ska fortsätta förbättras. Grönskan ska användas som naturligt skydd för att skapa hälsosammare och trevligare urbana miljöer för fler stockholmare samtidigt som den bidrar till fler ekosystemtjänster.

Trafiknämnden arbetar med åtgärder för att minska påverkan på luftmiljön direkt vid källan. Bland annat genom att främja gång-, cykel- och kollektivtrafik samt satsningar på elfordon, dammbindning med mera. Stadens nämnder och bolag arbetar med att förbättra stadsrummet med tillkommande grönska med stöd i *Miljöprogram 2030*, *Handlingsplan för klimatanpassning*, *Handlingsplan för biologisk mångfald*, *Stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald*, *Grönare Stockholm* och i *parkplaner*. Åtgärder för att möta klimatutmaningarna och skapa en grönare och mer hälsosam stadsmiljö görs bland annat genom trädplanteringar och utveckling av växtbäddar och naturbaserade lösningar på allmän plats och på bostadsgårdar och förskole- och skolgårdar.

Artificiella träd består av mossarter som filtrerar och renar luften. Miljöförvaltningen i Stockholm har beräknat den teoretiska effekten av att placera artificiella träd på gator i Stockholm. Resultatet visar att sänkningen av luftföroreningshalterna är mycket begränsad. Åtgärder vid källan är fortsatt den viktigaste åtgärden för att förbättra luftkvaliteten. Artificiella träd kan inte ersätta riktiga träd, som har en rad olika positiva ekosystemtjänster som inte går att få med de artificiella träden. Anläggnings- och underhållskostnaden för artificiella träd är idag relativt hög jämfört med annan grönska som trädplanteringar eller andra gröna ytor. Artificiella träd eller andra typer av vertikala odlingar (växtväggar) kan främst vara ett komplement på platser där det inte går att plantera träd på grund av ledningar i marken eller annat som gör att det inte finns förutsättningar för en växtbädd. Vid Lidingövägen finns ett exempel på en växtbäddad bullerskärm (med en blandning av gräs och örter) som absorberar luftpartiklar, avgaser och buller.

Stadsledningskontoret anser att fortsatta åtgärder vid källan för att åstadkomma förbättrad luftkvalitet samt satsningar på mångfunktionella gröna ytor och trädplanteringar för att tillskapa grönska i gaturummet, är fortsatt prioriterade åtgärder för att åstadkomma en hälsosam miljö för stockholmarna. Vertikala planteringar och artificiella träd som alternativ för att öka stadgrönskan kan anläggas och utvärderas inom ramen för de uppdrag som redan pågår. Stadsledningskontoret bedömer att motionen inte föranleder ytterligare åtgärder.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige att Motion om att placera artificiella träd/vertikala planteringar i Stockholms stad besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 oktober 2024 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av André Nilsson (L), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret ställer sig positivt till att staden utreder möjligheten till att anlägga vertikala planteringar/ artificiella träd.

Dessa planteringar är utmanande ur ett drift- och underhållsperspektiv.

Exploateringskontoret anser att ansvar och kostnader för drift och underhåll nogsamt måste utredas innan beslut om att anlägga vertikala planteringar/artificiella träd tas.

Kontoret anser också att man bör analysera anläggningskostnader samt drift och underhållskostnader i jämförelse med att anlägga vanliga planteringar och plantera

träd och utreda i vilka situationer anläggandet av vertikala planteringar/ artificiella träd är lämpligt.

Eftersom det på sikt främst är en drift- och underhållsfråga anser kontoret att frågan bör utredas av trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 1 oktober 2024 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.

Reservation av Elin Hjelmestam (L), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen ser positivt på att staden testar och utvärderar olika sätt för att förbättra luftkvaliteten i staden samt skapa mer stadsgrönka. Förvaltningen ställer sig också positiv till att staden bidrar i utvecklingen av innovativa metoder för att möta dagens miljöutmaningar.

Artificiella träd är ett slags konstruerade vegetationssystem, utformade som ”gatumöbler”. I artificiella träd utgör mossarter tillsammans med annan växtlighet ett levande luftfilter som kan rena luft från skadliga partiklar genom våt- och torrdeposition på växtligheten via insugning av omgivande luft genom filtret samt fungera som luftfuktare och bidra till lokal svalka genom avgivande av fuktig luft som passerat genom systemet av gröna växter.

Miljöförvaltningens har beräknat den teoretiska effekten av att placera artificiella träd på gator i Stockholm och resultatet visar att sänkningen av luftföroreningshalterna är mycket begränsad. Detta på grund av att endast en liten del av den totala luftvolymen passerar genom filtren.

Den totala nyttan (luftrening och andra ekosystemtjänster som lokal skugga och ökad luftfuktighet) behöver även relateras till investerings- och underhållskostnader jämfört med andra typer av åtgärder. Investeringskostnaden för fem artificiella träd i Cork Irland beräknades år 2021 uppgå till ca 350 000 Euro.

Den största källan till luftföroreningar i Stockholm är trafiken. För att minska trafikens påverkan på människors hälsa, samtidigt som transportererna fungerar för alla behov i staden, behöver olika åtgärder samverka. Staden arbetar idag i första hand för att minska påverkan på luftmiljön direkt vid källan. Bland annat genom åtgärder som främjar gång-, cykel- och kollektivtrafik samt satsningar på elfordon, dammbindning m.m..

Staden arbetar även med att förbättra stadsrummet med tillkommande grönska med stöd i stadens miljöprogram, handlingsplan för klimatanpassning, handlingsplan för

biologisk mångfald samt de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald. Åtgärder görs bland annat genom trädplantering i gaturummet och utveckling av växtbäddar.

Att arbeta med ovan nämnda åtgärder vid källan för att åstadkomma förbättrad luftkvalitet samt satsningar på olika naturbaserade lösningar för att tillskapa grönska i gaturummet är fortsatt viktigt för att åstadkomma en hälsosam miljö för Stockholmarna.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Sara Svanström (L), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret tycker att idén med artificiella träd är intressant, men att det finns en del oklarheter/farhågor som skulle behöva klargöras. Möjligen skulle det vara värt att prova ett artificiellt träd på lämplig plats i staden för att sedan utvärdera.

Kontoret ser inte att artificiella träd kan ersätta riktiga träd, som har en rad olika positiva ekosystemtjänster som inte går att få med de artificiella träden. Artificiella träd skulle möjligen kunna vara ett komplement/alternativ på de platser där det inte går att plantera träd på grund av ledningar i marken eller annat som gör att det inte finns förutsättningar för en växtbädd.

De modeller av artificiella träd som avses i motionen använder mossa för att rena luften. Några av de frågor som skulle behöva utredas/utvärderas är hur mycket mossan renar på längre sikt, om/när den behöver bytas ut och vad ytan där de artificiella träden placeras behöver för att konstruktionen ska fungera. Ansvaret för att drifta och underhålla dessa artificiella träd är också något som behöver utredas.

En faktor att ta i betraktande är att mossväggen inte är grön under vinterperioden, och då tillför de eventuellt varken luftrening eller grönska under en stor del av året. Mossväggar kräver också mycket bevattning, och det finns risk att mossväggarna inte kommer att hålla sig så fina i längden.

Artificiellt träd vid korsningen Leytonstone High Road och Crownfield Road. Utsnitt från Google maps.

Konstruktionerna är vad kontoret kan se utifrån olika företags hemsidor och kartbilder förhållandevis skrymmande och det är därför viktigt att vid ett eventuellt försök hitta väl anpassade platser.

Generellt är stadens gator och torg redan väldigt möblerade och det är stor konkurrens om utrymmet. Kontoret tror därför att vertikala planteringar/artificiella träd möjligen skulle kunna vara mer lämpade att täcka fasader eller rama in andra skrymmande föremål i det offentliga rummet. Eventuellt skulle de också kunna fungera som bullerplank.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 oktober 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Linnea Sandström Lange (L) och Göran Råsmar (C), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Gaby Roseen (KD) som instämde i reservation anförd av Linnea Sandström Lange (L) och Göran Råsmar (C).

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med om att det är angeläget att staden genomför åtgärder för att förbättra luftkvaliteten i Stockholm, och att innovation och ny teknik kan vara en del av detta.

I första hand ser förvaltningen att artificiella träd ska vara ett komplement, eller ett alternativ, på platser där det av olika anledningar inte går att plantera träd, exempelvis där det finns ledningar i marken eller annat som gör att det inte finns förutsättningar för en växtbädd. Förvaltningen anser att ett artificiellt träd inte kan ersätta ett riktigt träd, då ett riktigt träd har en rad olika positiva ekosystemtjänster och estetiska värden som inte ett artificiellt träd har.

Förvaltningen tolkar det som att artificiella träd är avsedda för hårdgjorda ytor, såsom gator och torg och fastighetsmark, eftersom det oftare är på denna typ av ytor som naturlig grönska saknas. Det är även främst på dessa ytor där denna typ av lösning skulle kunna tillföra värden såsom luftrening och svalka. Förvaltningen ansvarar för parkmark och sköter grön gatemark. Eftersom trafikkontoret ansvarar för stadens gatemark menar förvaltningen att trafikkontorets synpunkter på denna remiss är av stor vikt.

En faktor att ha i åtanke är att ett artificiellt träd kan vara ytkrävande och att det är viktigt att platsen det ställs på inte försämras ur ett trygghets- och trafiksäkerhetsperspektiv, att det inte blir skräpigt runt det och att platsens gestaltning inte försämras.

Förvaltningen anser att artificiella träd skulle kunna vara mer lämpat att täcka husfasader eller rama in olika mindre byggnader och bodar i det offentliga rummet med. Det skulle kunna passa på offentliga toaletter eller nätstationer och kanske också som bullerplank. Sådana lösningar skulle dessutom möjliggöra att stadens gator och torg inte förses med ytterligare en möbel eller byggnad. De offentliga rummen är redan idag oftast välmöblerade och exempelvis parksoffor, glasskiosker, skräpkorgar och cykelpollare konkurrerar alla om plats längs gatorna och torg.

Förvaltningen anser också att det är angeläget att ansvaret för fortsatt drift och skötsel tas med i en eventuell kommande utredning och implementering.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 oktober 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Södermalms stadsdelsförvaltning anser att idén med artificiella träd är intressant. På samma gång uppstår en del frågor som skulle behöva besvaras. Eventuellt kan det vara intressant att prova ett artificiellt träd på en lämplig plats i staden för att sedan utvärdera det.

I första hand ser förvaltningen att artificiella träd kan vara ett komplement, eller ett alternativ, på platser där det av olika anledningar inte går att plantera träd, som exempelvis där det finns ledningar i marken eller annat som gör att det inte finns förutsättningar för en växtbädd. Förvaltningen anser att ett artificiellt träd inte kan ersätta ett riktigt träd därför att ett riktigt träd har en rad olika positiva ekosystemtjänster som inte ett artificiellt träd har.

De modeller av artificiella träd som avses i motionen använder mossa för att rena luften. Några av de frågor som skulle behöva utredas/utvärderas är hur mycket mossan renar över en längre tid, om/när den behöver bytas ut och vilken storlek ytan, där de artificiella träden placeras, behöver ha för att konstruktionen ska fungera. Ansvar för att drifva och underhålla dessa artificiella träd behöver också utredas om staden skulle komma att använda sig av dem.

Förvaltningen tolkar det som att artificiella träd är avsedda för hårdgjorda ytor såsom gator och torg eftersom det är på dessa ytor de gör mest nytta och tillför värden såsom luftrening och svalka. Förvaltningen ansvarar för parkmark och sköter grön gatemark. Eftersom trafikkontoret ansvarar för stadens gatemark menar förvaltningen att kontorets synpunkter på denna remiss är av stor vikt.

Artificiellt träd vid korsningen Crownfield road och High Road Leytonstone i London. Fotograferat i april 2022. Skärmdump från Google maps.

En faktor att ta i betraktande är att det artificiella trädets mossvägg inte är grön under vinterperioden, och då tillför trädet eventuellt varken luftrening eller grönska under denna period av året. En annan faktor att ha i åtanke är att ett artificiellt träd är ganska ytkrävande och högt och att det är viktigt att platsen det ställs på inte försämras ur ett trygghets- och trafiksäkerhetsperspektiv, att det inte blir skräpigt runt det och att platsens gestaltning inte försämras.

Förvaltningen anser att artificiella träd såsom det i motionen föreslagna skulle kunna vara mer lämpat att täcka husfasader eller rama in olika mindre byggnader och bodar i det offentliga rummet med. Det skulle kunna passa på offentliga toaletter eller nätstationer och kanske också som bullerplank. Sådana lösningar skulle dessutom möjliggöra att stadens gator och torg inte förses med ytterligare en möbel eller byggnad. De offentliga rummen är redan idag oftast välmöblerade och exempelvis parksoffor, gatukök, reklampelare, glasskiosker, skräpkorgar och cykelpollare konkurrerar alla om plats längs gatorna och på torgen.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 5 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

I en motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att staden utreder och planterar vertikala planteringar, s.k. artificiella träd. De vertikala planteringarna ska bland annat stödja stadens arbete att bemöta klimatutmaningar och åstadkomma ett grönare och mer hälsosamt Stockholm för alla.

Koncernledningen ser att mycket görs för att säkerställa de behov som finns av åtgärder för klimatanpassning och att motverka effekterna av både förorenad luft och värmeböljor, men samtidigt är frågan komplex. Koncernledningen vill även understryka vikten av att bolagen arbetar med klimatanpassning och därtill hörande insatser och olika metoder. Dotterbolagen lyfter fram att vertikala planteringar, s.k. artificiella träd, är kostsamma både avseende drift och kort- och långsiktigt underhåll. De bidrar inte heller till den biologiska mångfalden och klimatanpassning i lika hög grad som vanliga träd. I sammanhanget bör olika alternativ övervägas som i enlighet med kommunfullmäktiges budget underlättar att mer gröna ytor och träd finns där människor vistas.

Ärendet

I en motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att staden utreder och planterar vertikala planteringar,

s.k. artificiella träd. De vertikala planteringarna ska bland annat stödja stadens arbete att bemöta klimatutmaningar och åstadkomma ett grönare och mer hälsosamt Stockholm för alla.

Kommunstyrelsen har remitterat Motion om att placera vertikala planteringar i Stockholms stad till bl. a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur underremitterat motionen till dotterbolagen Svenska Bostäder, Stockholmshem Familjebostäder, SISAB och Micasa.

Underremisser

AB Stockholmshems svar har i huvudsak följande lydelse

Stockholmshem arbetar med multifunktionella lösningar i utemiljön och med fokus på naturbaserade lösningar och ekosystem. Träd ingår i dessa lösningar och är centrala i bolagets arbete med klimatanpassning och biologisk mångfald.

Stockholms stad har ett mål att arbeta med ökad krontäckning och grönstruktur för att få ner stadstemperaturen i staden. Många trädarter har en optimal tillväxtålder på 200-300 år, vilket gör dem till riktigt goda investeringar. Träden är kostnadseffektiva över tid och effektiva på att omvandla CO₂ till syre. Vidare så fyller träden på grundvattnet genom sitt rotsystem, vilket inte artificiella träd gör. I tillägg har artificiella träd en teknisk livslängd, vilket gör dessa dyra över tid. De behöver bytas ut efter ca 10-15 år.

Stockholmshem ser sammantaget att en satsning på artificiella träd kommer att ge en liten effekt per satsad krona i nuläget. Bolaget vill framhålla att artificiella planteringar inte ersätter naturbaserade lösningar, utan att dessa kan ses som ett komplement där naturbaserade lösningar inte är möjliga.

AB Svenska Bostäders svar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder är generellt positiva till förslag om hur stadens klimatutmaningar kan bemötas för att skapa en grönare och mer hälsosam stadsmiljö. Motionen föreslår en teknisk lösning i form av fristående vertikala planteringar, som benämns artificiella träd, med stor förmåga att binda partiklar. Svenska Bostäder anser dock att traditionella vanliga träd kan leverera fler ekosystemtjänster.

Bolaget bedömer att kostnaderna för traditionella vanliga träd blir betydligt lägre både på kort och lång sikt än motsvarande vertikala planteringar. Att göra satsningar på artificiella träd bedöms bli skötselintensivt och ge begränsad effekt för den biologiska mångfalden. Endast om det inte finns utrymme under marken för trädplantering i starkt luftförorenade områden så kan vertikala planteringar i form av artificiella träd vara en lösning. Bolaget anser att artificiella träd inte är ändamålsenliga för de områden det har inom sitt bestånd.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:svar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa ställer sig tveksam till motionärernas förslag om att staden bör köpa in vertikala planteringar i form av artificiella träd. Detta mot bakgrund av att flera av de städer som har testat sådana moduler tyvärr har en del negativa erfarenheter. Det handlar bland annat om att de utlovade effekterna inte har infriats, att kostnaderna är betydande samt att mossan i flertalet fall inte har överlevt. Av dessa skäl har flera av de städer som har testat artificiella träd avbrutit försöken och tagit bort modulerna.

Micasa är däremot positiv till andra typer av vertikala odlingar i form av växtväggar och är inte främmande för att utreda möjligheterna i enskilda projekt. Detta omfattar även takbeläggning av olika typer av växter, vilket Micasa har en del erfarenheter av. Bolaget anser dock att de viktigaste åtgärderna är att se till att det finns tillgång till växlighet på mark som människor vistas i. Mot den bakgrunden anser bolaget att det i första hand bör anordna inbjudande och tillgängliga utemiljöer i anslutning till bolagets fastigheter samt erbjuda möjlighet till skugga och svalka vid högre utomhustemperaturer.

Skolfastigheter i Stockholm AB:s svar har i huvudsak följande lydelse:

Installation av växtväggar utomhus på byggnaders fasader har potential att erbjuda både estetiska och miljömässiga fördelar, men det medför också vissa tekniska och praktiska utmaningar erfar SISAB. Bolaget välkomna insatser för grön stadsmiljö och har under flera års tid arbetat med att tillskapa grönska på hårt belastade gårdar. Bolaget ser att växtväggar kan förbättra byggnadernas estetiska värden, samt ge förbättrad luftkvalitet och reglera temperaturen med sin ökade isolering. Den biologiska mångfalden kan också främjas med rätt val av växter.

SISAB vill dock uppmärksamma att växtväggar kan utgöra en brandrisk vid exempelvis långa torrperioder. SISAB ser att vertikala planteringar kan komma att innebära ökade underhållskostnader. Växtmaterial behöver hållas borta från känsliga områden och kan försvåra åtkomst till bland annat fönster och takfot vid renovering.

AB Familjebostäders svar har i huvudsak följande lydelse:

Vertikala planteringar, s.k. artificiella träd, är kostsamma både avseende drift och kort- och långsiktigt underhåll. De bidrar inte heller till den biologiska mångfalden och klimatanpassning i lika hög grad som vanliga träd. Familjebostäders fokus är att vårda befintliga träd och mark inom bolagets fastighetsbestånd, vilket i högre utsträckning än vertikala planteringar bidrar till de resultat som motionärerna önskar.

Koncernledningens synpunkter

Kommunfullmäktiges budget fastslår att stadens nämnder och bolag ska arbeta för ett klimatanpassat Stockholm och säkerställa att mer gröna ytor och träd finns där barn och unga vistas för att skydda mot värmeböljor.

I motionen efterfrågas att staden utreder och planterar vertikala planteringar, s.k. artificiella träd. Koncernledningen kan i sammanhanget konstatera att mycket görs

inom kommunkoncernen för att uppfylla de behov som finns. Bland annat har SISAB under flera års tid arbetat med att tillskapa grönska på hårt belastade gårdar.

Koncernledningen ser att mycket görs för att säkerställa de behov som finns av åtgärder för klimatanpassning och att motverka effekterna av både förorenad luft och värmeböljor, men samtidigt är frågan komplex. Koncernledningen vill även understryka vikten av att arbeta med klimatanpassning och därtill hörande insatser och olika metoder. Dotterbolagen är generellt positiva till förslag om hur stadens klimatutmaningar kan bemötas för att skapa en grönare och mer hälsosam stadsmiljö och vårdar befintliga träd inom sina områden.

Dotterbolagen lyfter fram att vertikala planteringar, s.k. artificiella träd, är kostsamma både avseende drift och kort- och långsiktigt underhåll. De bidrar inte heller till den biologiska mångfalden och klimatanpassning i lika hög grad som vanliga träd. I sammanhanget bör olika alternativ övervägas som i enlighet med kommunfullmäktiges budget underlättar att mer gröna ytor och träd finns där människor vistas. För kompletterande synpunkter hänvisar koncernledningen till dotterbolagens svar i sin helhet.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av André Nilsson (L)

- a. Att tillstyrka motionen.
- b. Att tillsätta en genomgående utredning om artificiella träds effekt mot luftföroreningar i Stockholm stad.
- c. Att därutöver anföra följande

Liberalerna välkomnar förvaltningarnas positiva svar som delar vår uppfattning, att genom innovativa och nya sätt minska den skadliga effekten av luftföroreningar.

Vi noterar svaret om dess kostnader efterfrågar en mer genomgående utredning av dess effekt för att kunna ha ett bättre beslutsunderlag att tillgå.

Liberalerna anser att Stockholm stad ska vara en kommun som uppmanar till innovativa lösningar för våra medborgares problem och eventuella kostnader för anläggning och underhåll kan tänkas lösas genom olika samarbetsavtal med näringsliv och företag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av av Elin Hjelmestam (L),

- a. Att tillstyrka motionen.
- b. Att tillsätta en genomgående utredning om artificiella träds effekt mot luftföroreningar i Stockholm stad.
- c. Att därutöver anföra följande:

Liberalerna välkomnar förvaltningens positiva svar och delar vår uppfattning om att genom innovativa och nya sätt minska den skadliga effekten av luftföroreningar.

Vi noterar svaret om dess teoretiska effekt på just att rena luften och efterfrågar en mer genomgående utredning av dess effekt för att kunna ha ett bättre beslutsunderlag att tillgå.

Liberalerna anser att Stockholm stad ska vara en kommun som uppmanar till innovativa lösningar för våra medborgares problem och eventuella kostnader för anläggning och underhåll kan tänkas lösas genom olika samarbetsavtal med näringsliv och företag.

Trafiknämnden

Reservation av Sara Svanström (L)

- a) Att bifalla motionen.
- b) Att tillsätta en genomgående utredning om artificiella trädets effekt mot luftföroreningar i Stockholm stad.
- c) Att därutöver anföra följande:

Liberalerna välkomnar förvaltningarnas positiva svar som delar vår uppfattning, att genom innovativa och nya sätt minska den skadliga effekten av luftföroreningar.

Vi noterar svaret om dess kostnader efterfrågar en mer genomgående utredning av dess effekt för att kunna ha ett bättre beslutsunderlag att tillgå.

Liberalerna anser att Stockholm stad ska vara en kommun som uppmanar till innovativa lösningar för våra medborgares problem och eventuella kostnader för anläggning och underhåll kan tänkas lösas genom olika samarbetsavtal med näringsliv och företag.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Linnea Sandström Lange (L) och Göran Råsmar (C)

1. Att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Att därutöver anföra följande:

Gröna ytor medför trivsel, skugga och förutsättningar för biologisk mångfald i innerstaden. Norra innerstaden har i dag en del ytor, så som gator och torg, där vertikala planteringar vore önskvärt att undersöka. Odenplan och Östermalmstorg sådana platser, där tillfälliga insatser har gjorts för att exempelvis skapa gröna vintertorg och därför kan vara särskilt lämpade för vertikala planteringar eller artificiella träd. I övrigt är delar av Norra innerstaden, exempelvis i norra Vasastan, extra hårt drabbade av värmeböljor. I denna delen av stadsdelen är det viktigt att ta till innovativa lösningar för att skapa svalka i synnerhet för stadens äldre och yngre invånare, som annars behöver gå långt under varma perioder. Här kan vertikala planteringar vara extra välkomna, inte minst i de delar som också utgör stora trafikleder genom staden.